

ZÁPIS

z obhajoby disertační práce pana Mgr. Lukáše Cvrčka

konané dne 9. září 2015 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, náměstí Jana Palacha 2, Praha 1

téma práce: „Jozef Lenárt a jeho doba“

přítomni: dle prezenční listiny (a hosté PhDr. Vojtech Čelko a PhDr. Vítězslav Sommer, Ph.D.)

Předseda komise prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. zahájil v 14.00 h. obhajobu, uvedl kandidáta, kterému udělil slovo. Mgr. Lukáš Cvrček souhrnně představil svou disertační práci a jmenoval předcházející historiografickou produkci o životě Jozefa Lenárta. Uvedl, že osobnost Jozefa Lenárta zvolil za středobod práce a od něho chronologicky odvíjel další tematické pole. Dále ozřejmil problematiku jednotlivých kapitol své práce a zejména rozvedl otázku pramenné základny a její kritiky. Kandidát charakterizoval Jozefa Lenárta jako politika kompromisu a jako jeho další stěžejní povahový rys zmínil nekonfliktnost.

Předseda komise vybídl ke slovu školitele prof. PhDr. Jana Rychlíka, DrSc., jenž představil přítomným kandidáta. Ocenil výběr tematizace práce s tím, že biografie předních komunistických funkcionářů jsou dosud neuspokojivě zpracovány. Krátce hovořil o životě Jozefa Lenárta, kterého charakterizoval jako obratného politika, jenž měl pochopení pro technologický pokrok. Klíčový aspekt jeho osobnosti spatřoval v dlouho trvající kariéře. Školitel kvitoval, že práce byla napsána na základě primárních pramenů, avšak vymezil se proti určité nevyváženosti jednotlivých kapitol. Práci doporučil k obhajobě.

Oponent PhDr. Richard Pavlovič, Ph.D. se vyjádřil k problematice kritiky pramenů, zvláště upozornil na scházející verifikaci výpovědí pamětníků. Dále uvedl, že se nabízelo i jiné pojetí struktury práce nežli čistě chronologické. Dle oponenta trpí práce nevyvážeností,

jelikož některé kapitoly jsou pouze náčrtové, jiné jsou naopak pojaty velmi podrobně. Oponent dále zmínil několik faktografických nedostatků. I přes tyto nedostatky považoval práci za přínosnou a doporučil ji k obhajobě.

Oponent doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D. konstatoval, že bude kritičtější než předřečník, ovšem, že to neznámá, že by kritizoval práci jako celek. Pojetí práce mu připadalo jako popis přítomnosti Jozefa Lenárta v historických událostech s náčrty zajímavých témat, ale postrádal ozřejmění, jakou roli v těchto událostech Lenárt sehrál. Oponent se vymezil vůči provedené heuristice s tím, že mu scházel náhled do dobových souvislostí. Vybídl kandidáta, aby se vyjádřil, proč opakovaně akcentoval ve své práci bulvárnější témata, například kauzu „bílých obálek“, jimiž si zajišťoval loajálnost Antonín Novotný. Dále označil za nevhodné autorovy poznámky, kterými byla analogizována minulost s dnešními celospolečenskými otázkami. Oponent se dále tázal, na jakém základě bylo prováděno vcit'ování se do mysli dějinných aktérů, což problematizoval. Kvitoval, že práce byla kvalitně a čtivě napsána na základě reprezentativní pramenné základny. Nebyl si jistý, zda byla zcela naplněna původní kandidátova ambice. Práci doporučil k obhajobě.

Předseda komise vybídl kandidáta, aby zareagoval na oponentské posudky a také na vznesené námitky. Kandidát vysvětlil, že otázkou „bílých obálek“ chtěl hlavně vykreslit povahový charakter Jozefa Lenárta – jako poctivého člověka –, přičemž připustil, že asi podlehl snaze reagovat na předchozí historiografickou produkci o této problematice, zvláště na práce doc. PhDr. Karla Kaplana, CSc. Jiné kauzy využil hlavně kvůli plastičtějšímu vykreslení doby. Kandidát odmítl pojetí kolektivní politické viny Jozefa Lenárta v případě perzekucí a politických procesů, na kterých neměl participovat. Dále reagoval na otázku vcit'ování se do dějinného aktéra – vycházel z Lenártova vyjádření, které publikovala v 80. letech dr. Marta Vartíková, DrSc. v dokumentech k Slovenskému národnímu povstání. Přijal

námítku, že neuvedl zdroj u uvádění některých charakterových rysů Gustáva Husáka, ale že vycházel z různých pramenů.

Následovaly doplňující otázky oponentů na vhodnost strukturu práce a užití orální historie. Kandidát uvedl, že si uvědomuje různé přístupy ke struktuře práce, ale že na počátku zvolil čistě chronologický přístup a pak ho již nechtěl měnit. Rovněž nepředpokládal, že mu nebude zpřístupněno množství pramenného materiálu. Pokud vycházel z orální narace, tak to explicitně uváděl. Dále ozřejmil faktory, které ho vedly k výběru pamětníků.

Poté předseda komise zahájil všeobecnou diskuzi, do které se přihlásil PhDr. Jan Randák, Ph.D., který se zmínil, že na osobnosti Jozefa Lenárta ho nejvíce fascinovalo, že se dokázal udržet ve vedoucích funkcích tak dlouhou dobu, a tázal se kandidáta, z jakého důvodu. Dále upozornil, že práci scházela deklarace cílů. Tento názor podpořil doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D. Kandidát se vyjádřil, že za dlouhou kariérou Jozefa Lenárta spatřoval absenci jeho mocenských ambicí, podporu Sovětského svazu a celkovou schopnost dotyčného. Předseda komise upozornil na absenci teoretických východisek. Kandidát uvedl, že reflektoval koncept totalitarismu, vůči kterému se vymezil. Dále zmínil, že dějiny chápe a snažil se i ve své práci pojmout jako střet různých zájmů. Mgr. Kamil Činátl, Ph.D. se otázal, zda se kandidát nenechal ve svém pojetí práce inspirovat nějakou literaturou, a proč píše o sobě ve třetí osobě. Kandidát odpověděl, že se seznámil se slovenským sborníkem „Biografia a historiografia“ a za odosobněním spatřoval patrně vliv svých pracovních zkušeností.

Vzhledem k vyčerpání dotazů ukončil předseda komise otevřené jednání a následně po deseti minutové poradě členů komise (ze tří přítomných členů komise byli všichni přítomni) vyhlásil výsledek hlasování. Komise jednomyslně rozhodla, že kandidát **prospěl** a navrhla mu udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsal Mgr. Michal Macháček

Podpis předsedy komise:

